

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och arbets-
marknad
Thomas Hagnefur

DATUM
2011-04-26

DIARIENUMMER
20110084

ERT DATUM
2011-02-04

ER REFERENS
U2011/213/S

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs remissvar på SOU 2010:96, Riktiga betyg är bättre än höga betyg

LO har lämnats möjligheten att inkomma med synpunkter på ovanstående betänkande och vill framföra följande.

Skolinspektionen har påtalat en del problem med betygssättningen i svensk skola. Dit hör exempelvis att betyg sätts på oklara grunder, variationerna är stora hur elever informeras om betygskriterier och att skolor ofta brister i analys av betygsresultaten. Enligt nu rådande regelverk kan ett satt betyg rättas utifrån nya omständigheter, men bara av läraren själv och om det kan ske snabbt och enkelt. Den enda möjligheten för eleven att på eget initiativ påverka ett av honom eller henne felaktigt satt betyg, är att eleven begär prövning och kunskaperna får då prövas på nytt. Ingen möjlighet finns att överklaga ett satt betyg som eleven bedömer som felaktigt. LO menar att detta sammantaget är otillfredsställande.

LO delar utredningens principiella utgångspunkt och betoning av att betygssättning är en form av myndighetsutövning, där läraren sätter betyg utifrån de kunskapskrav som finns beskrivna i kurs- och ämnesplanerna. Betygen är många gånger avgörande för elevens fortsatta studier och möjligheter till val av alternativa studievägar. Det är av största vikt att betyg sätts på likvärdiga grunder och på ett rättssäkert sätt. LO delar uppfattningen att möjligheten till att ompröva ett betyg primärt ska bidra till att betygssättningen förbättras och att betygen blir korrekt satta från början.

LO delar förslaget om att rektor är den som ska ansvara för att ompröva ett satt betyg. Rektor är inte i alla lägen den mest lämpade att ompröva ett betyg utifrån ämneskompetens. LO förutsätter att rektor i dessa fall anlitar någon som är bättre lämpad att göra ämnesrelevanta bedömningar. En annan

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

aspekt som lyfts fram i betänkandet är de fall där rektor äger eller är delägare i en fristående skola, vilket skulle kunna innebära intressekonflikter. Oavsett skolform så är det av vikt att det av skolans egna styrdokument framgår hur omprövning går till, så att en likartad hantering sker av varje elevs begäran. Det bör också vara en av de aspekter som Skolinspektionen har att kontrollera i samband med inspektioner.

För att omprövning av betyg ska kunna fungera är dokumentation av elevernas kunskaper nödvändig. Dokumentationen ska vara allsidig, dvs den kan inte enbart baseras på prov. Den ska visa de kunskaper som är angivna i kurs- och ämnesplaner, och vara utformad på ett sådant sätt att andra kan ta del av och förstå innehållet. LO menar att den tidigare bristen på krav om dokumentation gör att betänkandets förslag ger ett konstruktivt bidrag till en generell utveckling av betygssättningen. Det betyder att någon form av likvärdigt tillvägagångssätt eller minimistandard bör utformas, samtidigt som dokumentationskravet inte blir så belastande att det styr eller tränger undan kvalitén i undervisningen. LO instämmer i utredningens förslag om att ge Skolverket i uppdrag att meddela föreskrifter och råd kring betygssättning.

I betänkandet fastslås att det inte finns tillräckliga skäl för rektor att erbjuda en elev kostnadsfri prövning om lärarens betygsunderlag har så stora brister att det inte kan utgöra underlag för omprövning. Det konstateras att då återstår endast för rektor att fastställa lärarens satta betyg. LO menar att detta inte är en rimlig slutsats. Ur rättssäkerhetssynpunkt kan det inte vara så att elevens möjlighet till omprövning är beroende av lärarens förmåga att tillgodose de krav på dokumentation som fastslagits. Utredningen befarar att införandet av en kostnadsfri prövning skulle innebära ett stort tryck på prövningar. I synnerhet skulle det kunna utgöra ett problem inom gymnasieskolans studieförberedande program, där möjligheten till högre betyg genom kostnadsfri prövning skulle vara lockande.

Ett av motiven till förslaget om omprövning är att bara möjligheten till omprövning och kravet på dokumentation, kommer att leda till att underlag och betygssättning får en högre grad av kvalitetssäkring. Det i sin tur kan ge förutsättningar för en högre grad av rättssäkerhet för eleverna. LO menar att det inte är rimligt att ett otillräckligt betygsunderlag ska drabba eleven och en kostnadsfri prövning ska därför erbjudas. Det enda skälet för erbjudande om prövning bör bristen på underlag vara. LO menar att den befarade risken av dramatiskt ökade prövningar kan skolan själv påverka genom att betygsunderlag för omprövning hanteras på ett korrekt sätt.

Avslutningsvis vill LO påpeka att ökad rättssäkerhet för eleverna en viktig principiell fråga. Dagens situation i detta avseende är inte tillfredsställande, varför det principiella förslaget om omprövning bör prövas. Det finns naturligtvis risker med införandet av omprövning. Dit hör risk för betygsinflation

där omprövning beviljas på oklara grunder. Dit hör också risken att särskilt initiativrika elever och föräldrar ser nya möjligheter att generellt höja betygen. Det ska ställas mot skolans skyldighet att sträva mot så rättvisa och rättssäkert satta betyg som möjligt. LO menar att de förslag som lagts fram i betänkandet kan bidra till en betygssättning som motsvarar de kraven. LO anser också att det är viktigt att betygssättningen blir en integrerad del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Det kommer rimligen att innebära att begäran om omprövning inte blir alltför omfattande då betygen upplevs som korrekt satta från början. För att säkerställa en sådan utveckling bör Skolinspektionen ges i uppdrag att följa utvecklingen genom att utvärdera förekomsten och utformningen av omprövning av betyg.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Thomas Hagnefur